Луцький район
Луцька міська територіальна громада

Департамент освіти Луцької міської ради
Центр професійного розвитку педагогічних працівників
Луцької міської ради

Дошкільний навчальний заклад №23
Луцької міської ради

ЧАРІВНИЙ МАЛЮНОК

Методичні рекомендації

Когут Наталія Анатоліївна

Луцьк 2022

УДК 373.2

Когут Н.А. «Чарівний малюнок» Наталія Когут, // Методичні рекомендації. – Луцьк, 2022. - 64 с.

Автор, упорядник:

Когут Н.А., вихователь дошкільного навчального закладу №23 Луцької міської ради

У методичних рекомендаціях розглядаються можливості і форми використання нетрадиційних технік образотворчого мистецтва у роботі з дітьми дошкільного віку.

Представлені практичні авторські матеріали, спрямовані на розвиток творчих здібностей та створення атмосфери невимушеного творчого пошуку, емоційного комфорту. Матеріали мають практичне спрямування та носять рекомендаційний характер.

Рекомендовано вихователям-методистам, вихователям закладів дошкільної освіти, студентам закладів вищої освіти та батькам.

Рецензенти:

Іванова Наталія Володимирівна, доктор філософських наук, доцент, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Піддубна Лариса Анатоліївна, вихователь-методист дошкільного навчального закладу №23 Луцької міської ради

Схвалено рішенням педагогічної ради дошкільного навчального закладу №23 (протокол №2 від 30.11.2021р.).

ЗМІСТ

ВСТУП.....4
І. ЧАРІВНИЙ СВІТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА: МАЛЮЄМО В НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІКАХ.....6
1.1. Використання нетрадиційних технік малювання у різних вікових групах ЗДО……7
1.2. Художньо-продуктивне образотворення як особлива форма спілкування……...14
1.3. Малювання - «free painting»……17
ІІ. КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ З ВИКОРИСТАННЯМ НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ (ПРАКТИЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ).....35
2.1. Інтегроване заняття в ІІ молодшій групі «На ялинках, на берізках - білий цвіт серед зими»……..35
2.2. Інтегроване заняття в середній групі «Подих весни»……..40
2.3. Заняття в старшій групі з художньо-продуктивного образотворення «Робота за картиною О. Шовкуненко «Золота осінь»……46
2.4. Заняття в ІІ молодшій групі з художньо-продуктивного образотворення «Ой снігу, снігу білого накидала зима»……52
2.5. Інтегроване заняття в середній групі «Зимуючі птахи»…….55
2.6. Інтегроване заняття в старшій групі «Чарівні квіти»……59
Глосарій.....62
Використані джерела.....64

ВСТУП

«Так нехай же перед дітьми відкривається
прекрасний світ у живих фарбах, яскравих і
тремтливих звуках у казці і в грі, в красі,
що одухотворяє серце, в стремлінні робити
добро людям».
В. О. Сухомлинський

У сучасній практиці дошкільного виховання розробляються інноваційні підходи до організації образотворчої діяльності - новітні технології, що пропонують дітям нестандартні й водночас доступні виражальні засоби та способи образотворення в різних видах зображувальної діяльності.

Нетрадиційні техніки набувають все більшого поширення, стають дедалі популярніші в закладі дошкільної освіти. Це нові художні техніки, використання яких може давати цікаві й несподівані ефекти для зображення певних предметів, слугують розкриттям розвитку дитячої образотворчості.

На відміну від традиційності, нетрадиційність дає широкі можливості відійти від стереотипного, побачити в кожній роботі індивідуальність дитини. Малювання з використанням нетрадиційних технік відрізняється від традиційного тим, що воно є спонтанним, творчим вираженням почуттів і не вимагає художніх здібностей ні від дитини, а ні від дорослого.

Діти з раннього дошкільного віку намагаються відобразити свої враження про навколишній світ у художній творчості. Вони прагнуть розмалювати пальчиком вкрите парою вікно, зробити візерунок слідами на піску або створити шедевр з розсипаного на столі борошна. Незвідане й нове завжди вабить дітей. Тому і заняття з використанням нетрадиційних художніх технік для них цікаві, захопливі й бажані, за допомогою малювання діти виражають свій потенціал, свої власні задуми, спираються на свій життєвий досвід навіть у тому випадку, коли іще не в достатній мірі володіють традиційними навичками малювання.

А для педагогів це ще й найліпший фундамент для розв’язання програмових завдань, розвитку умінь, навичок, творчих здібностей і позитивних людських якостей.

На користь нетрадиційних технік говорить швидке їх засвоєння навіть дітьми раннього віку, які ще не мають досвіду роботи з художніми матеріалами. Отримання швидких результатів, надзвичайно радує дітей, стимулює пізнавальний інтерес до образотворчої діяльності.

В методичних рекомендаціях представлений досвід роботи педагога щодо використання нетрадиційних технік малювання в закладі дошкільної освіти, які сприяють розвитку креативності, образного мислення, самостійності, відчуття кольорового співвідношення та дарують дошкільникам позитивні емоції. Презентовані інтегровані заняття, заняття з художньо-продуктивного образотворення слугують дієвим доповненням та практичним втіленням календарно-тематичного планування організованої діяльності.

Глибоко переконані, що нетрадиційні техніки дають дітям унікальні можливості для експериментування, сміливих вирішень на папері, незвичних фантазій, передавання вражень та визнання права дитини на власне бачення, трактування подій, явищ, прояв власних інтересів у сфері образотворчої діяльності.

І. ЧАРІВНИЙ СВІТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА: МАЛЮЄМО В НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІКАХ

Малювання - одне з найбільших задоволень для дитини, в ньому розкривається його внутрішній світ. Дитина відображає не тільки те, що бачить навколо, а й проявляє свою власну фантазію. Створені роботи вражають своєю оригінальністю, бурхливістю фантазії. Малювання є джерелом гарного настрою дитини. І нам дорослим потрібно підтримувати і розвивати інтерес дитини до образотворчого мистецтва.

Малюючи незвичайними матеріалами та оригінальними техніками, діти відчувають незабутні позитивні емоції, дізнаються для себе щось нове і неповторне, створюють те, чого раніше не було.

Оригінальне малювання без традиційного пензлика і олівця розковує дитину, розвиває впевненість у собі та дозволяє відчути фарби, їх характер, настрій.

Малюючи незвичними техніками, діти не бояться помилитися, так як все легко можна виправити, а з помилки можна придумати щось нове та фантастичне. Робота кожної дитини індивідуальна і неповторна.

Нетрадиційні техніки малювання - це спосіб створення нового, оригінального витвору мистецтва, у якому гармонує все: і колір, і лінія, і сюжет. Термін «нетрадиційний» - означає використання матеріалів, інструментів, способів малювання, які не є традиційними та широко відомими.

1.1. Використання нетрадиційних технік малювання у різних вікових групах ЗДО

Проведення занять в ЗДО з використанням нетрадиційних технік вимагає від педагога власного творчого розвитку, нестандартного мислення, креативного підходу у виборі тематики занять, прийомів виконання малюнку та матеріалів, які можуть втілити той чи інший задум дитини.

У своїй роботі, поряд із традиційними пензлями для малювання, акварельними та гуашевими фарбами, дуже часто використовую такі матеріали і предмети:

- штампи із овочів (картоплі, моркви);
- трафарети (з картону, пластику);
- ватні палички, трубочки для коктейлю;
- листя з дерев, квіти, морські камінчики;
- пінопласт, поролон, зубну щітку;
- сіль (кам’яну та морську), цукор, манну крупу;
- каву (розчинну та мелену), корицю, какао, шоколад;
- борошно, крохмаль, харчові барвники, зубну пасту;
- зім’ятий папір, марлю, косметичний диск;
- олію, шампунь, піну для гоління;
- водорозпилювач, піпетки;
- зіп-пакет, харчову та бульбашкову плівку;
- скло, дерево, повітряні кульки;
- тканину, нитки, пластилін, фольгу;
- пісок, бісер, крупи.

Існує безліч технік нетрадиційного малювання, завдяки їм діти швидко досягають бажаного результату. Вони доступні і не складні для малюків:

- штампування;
- тампонування;
- тиснення на фользі;
- малювання піною для гоління;

- малювання мильними бульбашками;
- малювання зубною щіточкою;
- малювання в зіп-пакеті;
- малювання пластиліном;
- малювання восковою пастеллю;
- малювання кавою;
- малювання на піску;
- крапковий малюнок (пуантилізм);
- малювання кольоровим клеєм;
- малювання через мокру марлю;
- малювання на камінчиках;
- декупаж;
- малювання на графічному планшеті;
- малювання 3D ручкою;
- малювання на крейдяній плівці;
- малювання об'ємними фарбами.

Малювання нетрадиційними матеріалами дозволяє дошкільникам: отримувати незабутні позитивні емоції; активізувати художній потенціал; привчатися до творчості; розвивати самостійність; розвивати думки (як ще можна намалювати?); розвивати дрібну моторику рук; розвивати індивідуальність (однакових робіт не буває); розвивати впевненість у собі.

Все це цікаве дітям, як гра з невідомим. Це їх зацікавлює і втягує у творчий процес.

Художньо - продуктивне образотворення дітей дошкільного віку передбачає:

- оволодіння різноманітними техніками образотворчої діяльності;
- використання художніх і нетрадиційних матеріалів;
- створення дітьми власних образів довкілля як способу самовираження за допомогою фарб й інших матеріалів.

З дітьми *молодшого* дошкільного віку для живописного образотворення продовжуємо використовувати малювання пальчиками, долоньками, кулачком та нетипові техніки, оскільки вони забезпечують

успішний результат. Діти з задоволенням опановують техніку штампування пластиковими пляшками, губкою, листям капусти, втулками від туалетного паперу з надрізами, суцвіттями, штампами з овочів та фруктів. Вчимось за допомогою губки зволожувати папір, а потім наносити на нього будь-яке зображення (малювання на вологому папері). Можна запропонувати отримати зображення за допомогою повітряної кульки, деталі домалювати пензликом. Дитина отримує задоволення від процесу малювання, а також від того, що важливість її діяльності позитивно оцінюють.

Пальчиковий живопис

1. Для цього нам необхідно приготувати тарілочки із гуашшю різного кольору.

2. Пальчики (долоньку, кулачок або ребро долоньки) вмочуємо у фарбу і обережно прикладаємо до аркуша паперу.

3. Вимити водою руки.

4. Пензликом додаємо ті деталі, яких не вистачає для завершеної композиції задуманого малюнка.

Штампування

1. Вирізаємо штампики з овочів (слід вибрати ножем фонові фрагменти малюнку, щоб зображення стало випуклим) або вибираємо матеріали, якими будемо працювати.

2. На випуклу частину наносимо густу гуаш або вмокаємо у фарбу.

3. Кілька разів виконуємо відбиток на папері.

4. З відбитків складаємо візерунки, композиції або створюємо образ будь-якого предмета.

5. При потребі домальовуємо дрібні деталі.

Малювання по вологому папері

1. За допомогою губки або малярського валика зволожуємо аркуш паперу.
2. Наносимо малюнок пензликом. (Малюємо акварельними фарбами).

Для дітей *середньої групи* важливим є удосконалення живописного образотворення за допомогою різних матеріалів та пошуку самовираження фарбами. Продовжуємо спонукати дітей самостійно створювати палітру шляхом змішування основних кольорів гуашевих фарб на основі крему, виготовляти фарби змішуванням харчових барвників з олією, використання білил для створення фарб різних відтінків. Вже до відомих технік живописного образотворення (пальчикового живопису, штампування, малювання по вологому, губкою, відбитками листя, інших предметів, повітряною кулькою) запропонуйте дітям малювання на харчовій плівці, за допомогою ватних дисків, малювання на основі шаблону, малювання ребром долоньки, кольоровими відбитками виделки, зубною щіткою.

Важливим завданням живописного образотворення є формування естетичного смаку дітей - гармонійне поєднання кольорів, форм, розвиток уяви і спостережливості.

Малювання виделкою

1. Вмокаємо пластикову виделку в фарбу.
2. Проводимо зубцями по паперу в потрібну сторону.
3. Можна використати і інше цікаве малювання, щоб доповнити малюнок.

Малювання зубною щіткою

1. Опускаємо зубну щітку в фарбу.
2. Прикладаємо її до аркуша паперу і вказівним пальцем притискаємо. Малюємо за задумом.
3. Дрібні деталі домальовуємо пензликом.

Малювання ватними дисками

1. Фарбуємо ватні диски фарбою (використовуємо декілька кольорів).
2. Висушуємо їх, приклеюємо на картон.

3. Також в процесі можна використовувати інші матеріали та техніки для малювання.

Малювання на основі шаблону

1. Обмальовуємо шаблони геометричних форм, створюючи ними задуманий малюнок.
2. Розмальовуємо кольоровими олівцями або фарбами.

Під час живописного образотворення з дітьми *старшої групи* розширюємо спектр технік: набризк, ниткографія, кляксографія, трафарет, малювання на одній площині аркуша та отримання дзеркального відображення на другій зволоженій половині шляхом відтиску, малюваннння мильними бульбашками тощо. Здійснюємо дослідження властивостей різних речовин (харчові барвники, крем, кава, чай, зеленка, косметика тощо), об'єктів природи за допомогою яких можна малювати.

Варто створити умови для самостійного пошуку дітьми альтернативних засобів отримання зображень за допомогою нетипових засобів: засушеними рослинами, елементами конструктора, пластиковими кришечками, пляшечками, ватними паличками тощо; урізноманітнювати поверхні для нанесення зображень: оргскло, харчова плівка, стіна, паперові тарілочки, береста, дерев'яні дощечки, мольберти тощо. Доцільно використовувати різноманітні засоби живописного образотворення залежно від бажаного результату - просити обґрунтувати, пояснити свій вибір. Та найголовніше - коректно ставитися до вибору дитиною матеріалів та технік створення образу.

Набризк

1. Вмокаємо зубну щітку в фарбу.
2. Щітку тримаємо вверх ворсом над аркушем паперу.
3. Стекою проводимо по поверхні ворсу щітки в напрямку до себе. (Дрібні бризки залишаються на аркуші).
4. Домальовуємо пензликом необхідні елементи.

Ниткографія

1. Беремо гладеньку і кручену нитку - «ірис», довжина повинна дорівнювати довжині дитячої руки від пальців до ліктя.

2. Один кінець нитки намотуємо на палець або робимо петельку для зручності і вільним кінцем опускаємо її в фарбу.

3. Притримуючи пензликом, щоб не набралася зайва фарба, витягуємо нитку.

4. Викладаємо петельками на одну сторону, зігнутого навпіл аркуша так, щоб чистий кінець нитки звисав з нього.

5. Накриваємо другою стороною, зігнутого навпіл аркуша, притискаємо зверху рукою і витягуємо ниточку.

6. Утворене симетричне зображення домальовуємо пензлем.

Кляксографія

1. Створюємо фон (тонуємо аркуш), даємо висохнути.

2. Набираємо фарбу на пензлик, ставимо крапельку на лист, роблячи невелику пляму-крапельку.

3. Потім на цю пляму дуємо з трубочки так, щоб її кінець не торкався ні плями, ні паперу. (Аркуш можна повертати - плями виходять ще цікавіші). При необхідності процедура повторюється.

4. Поєднуючи різні техніки, домальовуємо малюнок.

Дітям старшого дошкільного віку можна запропонувати малювання на пленері - свіжому повітрі. Це дає змогу дитині відчути себе справжнім художником. Але важливо організувати відповідні умови для такого живописного образотворення: зручне розташування дітей, забезпечення індивідуальними наборами для творчості, створення ігрової ситуації; попередня робота, що передбачає формування уміння бути спостережливим та застосувати набуті раніше навички в процесі втілення художнього образу.

Ми повинні допомогти дітям повірити, що вони здатні фантазувати і втілювати плоди своєї уяви в малюнках. В своїй роботі я стараюсь розвивати вміння вихованців створювати свої незвичайні зображення, відображаючи почуття та фантазії на

папері, вірити у власні сили. Використовування нетрадиційних технік - це перший крок дошкільників у великий світ образотворчого мистецтва.

1.2. Художньо - продуктивне образотворення як особлива форма спілкування

Нетрадиційні техніки малювання в ЗДО поділяють на 4 групи:

- ***малювання з використанням шаблонів*** (*розфарбовування*) - штампи із овочів, печатки, різноманітні дрібні предмети, заповнення намальованих предметів квітами, геометричними фігурами, кавою, сіллю чи крупами;
- ***малювання із застосуванням творчих розчинів*** - піна для гоління, мильні бульбашки, малювання свічкою і фарбою, клеєм ПВА;
- ***техніки, пов'язані зі створенням чарівних візерунків*** - бризки за допомогою зубної щітки, малювання зім'ятим папером, повітряними кульками, рельєфні малюнки, малювання ватними дисками та паличками, губкою та поролоном, малювання пластиліном;
- ***техніки спрямовані на творчу фантазію і вправність*** - малювання без відриву руки від аркуша, малювання за допомогою цифр і букв, домальовування частин предмета чи малюнка.

Успіх навчання дошкільників нетрадиційним технікам малювання залежить від того, які методи й прийоми ми використовуємо, щоб донести до дітей певний зміст, сформувати в них знання, уміння та навички.

Для розвитку дитячої творчості в ЗДО можна застосувати такі методи навчання:

- ***інформаційно-рецептивний метод*** - розглядання та показ зразка вихователькою;
- ***репродуктивний метод*** (спрямований на закріплення знань і навичок дітей) - прийом повтору, роботи на чернетках-палітрах, а також виконання формоутворюючих рухів рукою;
- ***евристичний метод*** (спрямований на самостійність в роботі) - дитина виконує частину роботи самостійно;
- ***дослідницький метод*** (розвиває у дітей самостійність, фантазію та творчість) - діти самостійно виконують всю роботу.

Заняття з художньо - продуктивного образотворення розглядають як особливу форму спілкування. Відомо, що мотивом до спілкування є

інтерес. У дітей дошкільного віку інтерес досягається за допомогою різноманітних стимулів: емоційних, вербальних, інтригуючих… Вибір останніх залежить від віку дітей: чим вони менші, тим емоційніша мотивація. Тут немає бути надмірної таємності, улесливості неприродних інтонацій, перегравань.

Результат роботи дитини залежить від її зацікавленості. І тому на занятті важливо активізувати увагу малюка, спонукати його до діяльності за допомогою додаткових стимулів. Такими стимулами є:

- *гра* (основний вид діяльності дітей);

- *сюрпризний момент* (казковий персонаж приходить в гості, запрошує в подорож);

- прохання про допомогу;

- жива, емоційна мова вихователькі.

У довкіллі безліч речей, які дитині хочеться пізнати, удосконалити, поліпшити, змінити на свій лад. Створення проблемних ситуацій, прохання про пораду та допомогу спонукають дітей старшого дошкільного віку виявляти активність, працюючи над ігровим і казковим завданням, яке перетворюється на захоплюючу пошукову, творчу діяльність.

Етапи підготовки до діяльності з художньо-продуктивного образотворення:

- *проєктний;*
- *діяльнісний;*
- *результативно-аналітичний.*

Проєктний етап - вибір дітьми тих засобів, способів дій, за допомогою яких вони будуть творити. Для молодшого дошкільного віку вихователь мінімалізує поле вибору (матеріали ставлять на роздатковий стіл, а діти самі беруть). Старші дошкільники самостійно вибирають матеріали. Головне - підтримувати прагнення дітей, приймати нестандартні рішення щодо створення образу.

Діяльнісний етап - це вільна творчість дітей та вихователя. На цьому етапі важливим є самовираження дитини - воно досягається за рахунок створення образу, виключає наслідування зразка, шаблонність, стереотипність.

Результативно-аналітичний етап - емоційне задоволення від процесу образотворення. Воно досягається емоційними стимулами: похвала й вдячність вихователя дітям, компліменти дітей одне одному за результати діяльності, вербальна презентація дітьми результату втілення творчого задуму, виставки завершених робіт (не кожне заняття може мати завершений результат, адже можна створювати образи протягом кількох занять), демонстрація результатів батькам.

І хочеться згадати слова Пабло Пікассо: «Кожна дитина - художник. Труднощі в тому, щоб залишитися художником, вийшовши з дитячого віку».

1.3. Малювання - «free painting»

Введення нових та цікавих нетрадиційних технік дозволяє дошкільникам у більш доступній формі пізнавати красу навколишнього світу, розширювати та поглиблювати свої пізнавальні інтереси, оволодівати основами образотворчої грамоти, сприяти створенню атмосфери невимушеного творчого пошуку, емоційного комфорту. Однією з таких технік нетрадиційного малювання в ЗДО - є малювання кавою.

Кавовий живопис (кавографія)

Кава підбадьорює, створює гарний настрій, надихає на творчість.

Відомий австрійський композитор, диригент і скрипаль Йоганн Штраус говорив: «Для натхнення мені потрібні тільки розкритий рояль, тиша і чашка кави. Із запаху народиться музика, тиша дозволить її почути, а рояль втілить у життя».

Люди у всьому світі настільки полюбляють каву, що навіть винайшли так званий coffee-art та почали нею малювати! Від картин намальованих кавою, ніби віє теплом. У похмурі і холодні дні це відчувається особливо.

Coffee-art - це оригінальна техніка створення картин за допомогою розчину натуральної кави. Вона стає все популярнішою по всьому світі, в Україні, а також в закладі дошкільної освіти.

Живопис кавою дозволяє створювати будь-які сюжети: від автопортретів до відтворення за допомогою кави шедеврів світового мистецтва. Деякі художники зізнаються, що кавою найкраще малювати історичні пам’ятки, вулиці старих міст, архітектуру та гори.

Кавова техніка малювання в Україні тільки зароджується, але вона популярна у світі. Ще наприкінці 90-их років минулого століття художники з Тайланду та Індії створили перші «кавові» картини. Відомий американський художник Аарон Вільямс малює неймовірні картини кавою на старому канцелярському папері 20-их років XX ст. Кава швидко всмоктується в старий папір та створює неймовірні живописні ефекти. Італійська художниця Джулія Бернарделлі перетворює на картини розлиту каву на папір. Це її авторський стиль в кавовому живописі, де з чашки кави виливається кавова картина

Мікеланджело або кадр з улюбленого фільму. На кавових картинах Карен Еланд капучіно п’є кавова Джоконда.

В Україні кавовою технікою користується близько десятка художників.

Своєю легкістю та доступністю матеріалів кавовий живопис щороку завойовує все більше шанувальників. Починався coffee-art як абстракція. Найкраще його порівняти з живописом рідким акрилом. Кава змішувалася з зовсім незначною кількістю води, потім ця густа, але текуча субстанція виливалась на папір та розтікалась по ньому абстрактними візерунками, перетворюючи папір у витвір мистецтва.

Сучасні майстри кавового живопису малюють пензлями для акварелі на акварельному папері та не обмежують себе в сюжетах. Техніка кавового живопису дійсно схожа на акварель. В’яжучою речовиною в обох техніках виступає вода. Фарба дуже ніжна та примхлива, адже схильна текти куди їй захочеться.

Для кавового живопису в закладі краще вибирати цупкий акварельний папір формату А4. Пензлики для роботи беремо якісні натуральні, а також синтетичні, широкі - для фону, тоненькі - для дрібних деталей. Для малювання можна використовувати дуже міцно заварену мелену каву або гранульовану розчинну, яка дозволяє отримати насичений, майже чорний тон. Заварна мелена має осад і дошкільникам дуже важко з ним у роботі.

Процес малювання кавою відбувається поетапно: створюємо ескіз олівцем, звертаючи увагу на композицію розташування зображень. Спочатку світлим кавовим розчином вкривається лист акварельного паперу, далі промальовуються контури від світлого до темного тону, а потім вже додаються деталі. Написати картину кавою під силу кожному.

Кавовий живопис для дітей підходить з 5-6 років. Діти дошкільного віку з радістю малюють на папері кавою. Для них малювання кавою - новий досвід. На відміну від живопису аквареллю або гуашшю, живопис кавою - це те, що діти не пробували раніше. Ця техніка для дошкільнят є порівняно нескладною, а матеріал для творчості дуже цікавий.

Головна відмінність кавового живопису від малювання акварельними фарбами полягає в кількості кольорів, які знаходяться в розпорядженні дитини.

Кава завжди чорна, але з неї можна зробити різноманітні кольори: від темно коричневих до таких світлих, ніжних напівпрозорих пастельних тонів (це залежить від пропорції кави та води). В результаті малюнки виходять надзвичайно легкими і світлими!

Ефект напівпрозорості й реалістичності малюнка досягається завдяки особливому нанесенню кави. Починаємо ми свою роботу з дітьми завжди зі світлих місць, а потім поступово нашаровуємо колір для більш глибокої передачі тіні. (Після нанесення кожного шару потрібно почекати, щоб кава висохла).

Великою перевагою кави як матеріалу для малювання є надзвичайна пластичність, тобто при потребі її легко вимити за допомогою води. Це дозволяє корегувати малюнок і досягати найкращої передачі кольорів.

Для роботи підходить як розчинна, так і мелена кава. Гущу можна використовувати для створення рельєфу (анімалістичний жанр).

Кавовий розчин готуємо завчасно: до розчинної гранульованої кави (важливо, щоб не самої дешевої) додаємо стільки води, щоб отримати масу з консистенцією сметани (в ідеалі 5 чайних ложок кави на 1 чайну ложку води-кип’ятку). Обов’язково даємо час відстоятись (1,5-2 доби), тоді розчин стає однорідним без нерозчинених гранул. Готовий кавовий розчин розливаємо в кілька склянок, додаємо різну кількість води (чим її більше, тим світліший відтінок).

Можна використати і такі секретні інгредієнти: корицю, цукор, какао та ваніль. Їх можна додати у розчин або просто посипати на вологий папір. Вони надають неймовірних живописних ефектів кавовому

малюнку, створюють контрасти, підсилюють тіні та безперечно наповнюють творчий процес святковим ароматом. Фактурності малюнкам додає кориця - вона не розчиняється у воді, а наноситься на папір крупинками.

Цікавою особливістю кавового живопису є також техніка «набризкування», яка освіжає картину та надає їй легкості й невимушеності. Для цього пензлик підіймають якнайвище над папером, а крапельки стікають з нього й розбризкуються над малюнком. Саме в цьому живописі таке розбризкування є найбільш доречним, тож можна не хвилюватися, що ваші вихованці зіпсують намальоване.

Діти дошкільного віку залюбки створюють кавові рельєфи, використовуючи гущу. З допомогою звичайного олівця з'являються основні лінії малюнка, можна взяти готові розмальовки тварин, квітів, комах. На лінії (можна взяти всю площину) наноситься клей, посипається кавою, чекаємо 20 хв., струшуємо зайву каву - малюнок готовий!

Мильний живопис

Не тільки олівцями і акварельними фарбами можна намалювати картину. Одна з нетрадиційних і дуже улюблена техніка зображення для дітей - малювання мильними бульбашками або мильний живопис. Діти в захваті від цього малювання.

Щоб розпочати процес малювання мильними бульбашками, необхідно підготуватися до нього. Мило (шампунь або миючий засіб) розвести з водою в співвідношенні приблизно 1х5 (1 ч. л. мила на склянку води), додати трішечки гуаші або акварельних фарб (можна використати харчовий барвник) та все добре розмішати. Якщо колір бульбашок не насичений, додайте в суміш трохи фарби. Бажано зробити декілька відтінків.

В склянку з розчином вставити коктейльну трубочку, подути так, щоб над її поверхнею з’явилася густа піна, приблизно 2,5 см від краю склянки. Не забуваємо наголошувати дітям, що дути потрібно від себе, щоб мильний розчин не потрапив до рота.

Прикладаємо аркуш паперу до піни, стежимо за тим, щоб папір не торкався країв склянки. Час від часу піднімайте аркуш, щоб поглянути на малюнок. Зачекаємо, поки витвір підсохне, якщо треба, можна накласти елементи малюнка бульбашками іншого кольору та домалювати необхідні деталі.

Ще один спосіб - мильні бульбашки обережно трубочкою помістити на папір або нанести ложкою.

Запропонуйте малюкам змішати фарби з кількома краплями рідкого мила, а потім нанести пензликом на аркуш паперу.

Діти в захваті від такого експерименту, з фарби будуть з’являтися мильні бульбашки різні за величиною, які створюють красиву фактуру малюнка. Хіба це не диво?

Малювання в зіп-пакеті

Малювання в пакеті, це чудовий спосіб пофантазувати. Візьмемо пакет з зіп-застібкою і покладемо в нього по чайній ложці пальчикових фарб (вони мають чудову для такої справи консистенцію) різних кольорів. Краще не змішувати в одному пакеті більше двох кольорів, бо в результаті вийде чорно-сіра маса.

Щільно закрийте замок на пакеті. За допомогою клейкої стрічки приклейте пакет з фарбою на скляний мольберт або вікно, можна також приклеїти на стіл.

Діти отримують величезне задоволення від натискання на пакет пальчиками і спроб змішати фарби. Щоб малювання стало ще цікавіше, можна додати в пакет з фарбою кілька крапель олії, всипати трохи блискіток.

Олія буде перешкоджати змішуванню кольорів, фарби будуть ніби розбігатися одна від одної, а блискітки просто зроблять малювання цікавішим.

Можна водити по пакету з фарбами не тільки пальцем, але і ватною паличкою, лінійкою, чим завгодно, головне, щоб це не було гостре і не порвало пакет.

Не завжди у нас є пальчикові фарби потрібних кольорів, але це не проблема, їх можна виготовити своїми руками: 250г борошна + 2-3 ст. л. солі + 1 ст. л. олії + харчові барвники.

Розпис камінчиків

Великий інтерес у дітей викликає малювання по камінню. Малюнки на камінчиках - це захоплюючий, дуже дивний і цікавий світ.

На прогулянці дошкільнятам можна запропонувати пошукати камінчики, а потім в групі самостійно їх розфарбувати (зробити декупаж).

Виконуючи нескладні правила і надавши простір фантазії, можна камінчик перетворити в сніговика, жучка, пташечку та котика.

Запорука вдалого результату - правильно підібраний камінь. Він повинен мати рівні боки, гладкі краї, а також не надто темним, не пористим.

Для створення дітьми об’ємних творінь використовуємо морські камінці, вони гладкі, маленькі і мають різну форму. Щоб фарба на них лягала ідеальним шаром, їх треба, як слід відмити, просушити та покрити ґрунтовкою.

Розвести клей ПВА з водою (1х1) і покрити цим шаром чисті та просушені камінці. Після чого ґрунтуємо їх білою фарбою (накладені в майбутньому фарби будуть яскравіші), і знову просушуємо.

Коли шар ґрунтовки висохне, тільки тоді малюємо фон, синій для птахів, риб, а зелений для жучків та квітів, для багатоколірних композицій базовим буде той, який займе більше місця.

Просушуємо 10-15 хвилин основний фон, на якому олівцем виконуємо ескіз малюнка. (Чорним на світлому фоні, а білим - на темному). Беремо гуашеві або акварельні фарби, можна використовувати акрилові.

Спочатку наводимо контури основних елементів, а потім зафарбовуємо їх зсередини (як розмальовка). Кожен шар фарби наноситься після того, як висохне попередній.

Готові шедеври сушимо, можна покрити акриловим або прозорим манікюрним лаком, який захистить фарбу від пошкодження і такі камінчики надовго залишаться красивими та яскравими.

Малювання через мокру марлю

І варіант

Дуже цікаві малюнки отримують малята, малюючи через мокру марлю.

Вирізаємо марлю так, щоб відповідала розмірам аркуша паперу, на якому будемо працювати. Опускаємо марлю в посуд з водою, обережно, щоб не замочитись виймаємо її, віджимаємо добре воду.

На підготовлений аркуш паперу накладаємо змочену марлю, на яку наносимо малюнок.

Коли фарба підсохне (через хвилин 10), марлю знімаємо, домальовуємо деталі пензликом, яких не вистачає.

Через мокру марлю можна розфарбовувати розмальовки на довільну тематику: це овочі, фрукти, звірята та пейзажі. Малюнки виходять цікаві (фактурні) та незвичайні.

Також можна запропонувати дітям попрацювати марлевим тампоном, який потрібно занурити у фарбу і намалювати зелену травичку, хмаринки, лісових звірят.

А потім пустити в хід фантазію і домалювати пару деталей кольоровими олівцями або фломастерами.

ІІ варіант

Намочуємо папір, до якого рівно прикладаємо марлю. Вона повинна щільно прилягати до вологої поверхні та не рухатися. Далі вмокаємо пензлик у фарбу та малюємо по ній. Щоб зняти марлю, потрібно, щоб картина висохла. Такою технікою можна намалювати пейзаж, дерева, небо та сонечко.

Малювання харчовою та бульбашковою плівкою

І варіант

Нанесемо кілька кольорів фарби (у вигляді плям) на всю поверхню аркуша паперу.

Харчову плівку накладаємо зверху, злегка натискаючи на неї. А далі починаємо промальовувати пальчиком різноманітні лінії, зиґзаґи, можна використати ватну паличку. Залишаємо малюнок на декілька хвилин, щоб фарба висохла.

Акуратно знімаємо плівку і завершуємо малюнок олівцями або пастелями.

ІІ варіант

Запропонувати дошкільнятам зафарбувати аркуш паперу жовтою акриловою фарбою, зачекати, щоб він просох.

Розвести червону фарбу і ще раз зафарбувати його. Відразу ж накрити харчовою плівкою.

Щоб отримати потрібний візерунок, плівку зім'яти і зібрати в складки.

Знімаємо плівку після повного висихання.

Крейдяна плівка

Зараз в продажі з'явилася самоклеюча крейдяна плівка (різних кольорів) для малювання крейдою та крейдяними маркерами. Крейдяну плівку в групі можна наклеїти на стіл або мольберт, вдома це буде прекрасна альтернатива шпалерам. Малювати на плівці цікаво і весело, така діяльність захоплює й дивує.

ІІІ варіант

Цікавий візерунок відбитка дає пакувальна плівка (бульбашкова).

За допомогою цієї техніки діти малюють весняні квіти, птахів та звірят. Просто, незвично і дуже цікаво для дошкільнят.

Картини з сипучими матеріалами (пісок, манна крупа) і клеєм

У закладі дошкільної освіти діти використовують будь-які матеріали: за допомогою різних круп, піску та бісеру створюють оригінальні роботи.

Мої вихованці люблять пісочну анімацію. Для цієї техніки, зазвичай, застосовується пісок та манна крупа, я ще використовую кукурудзяну крупу та кавову гущу.

Вибраний матеріал насипаю на скляну поверхню стола (стіл для анімації).

І діти починають малювати пальчиком.

Ця техніка дуже корисна для дітей. У них розвивається уява, фантазія, а також вони вчаться імпровізувати.

На столі для анімації можна створювати цікаві сюжетні картини, використовуючи кольорові камінчики, дерев'яні ґудзики та мозаїку, а також виготовлені дітьми квіти, птахи, дерева з фетру та намальовані 3D ручкою.

Це нетрадиційне малювання підходить для дітей будь - якого віку.

Фіксування сипучих матеріалів на поверхі аркуша за допомогою клею

І варіант

За допомогою манки (можна пісок і сіль) діти створюють химерні візерунки з красивою текстурою.

Ця техніка цікава для створення пейзажів. Готовий малюнок посипається крупою, поки ще не висохла фарба.

Через невеликий проміжок часу манку струшуємо в піднос, а на її місці залишаються світлі плямки.

ІІ варіант

Можна запропонувати вихованцям простим олівцем промалювати предмет або взяти розмальовку, зафарбувати клеєм-олівцем, а потім посипати манною крупою.

Поєднання різних круп (можна бісер) дозволяє варіювати різну текстуру.

Малювання тирсою

Ця техніка проста і доступна для дитини. На аркуші паперу олівцем малюємо ескіз малюнка або використовуємо розмальовку.

Клеєм ПВА по черзі покриваємо елементи зображення і засипаємо кольоровою тирсою. Найкраща біла тирса з берези і осики, можна також заготовляти із хвойних порід дерев.

Заготовлену тирсу потрібно просушити і просіяти через дрібне сито, мокра просівається дуже погано. Після цього підготовлений матеріал фарбуємо гуашевими фарбами або харчовними барвниками, які розводимо водою. Чим більше води, тим світлішим стає колір тирси.

Підготовлену тирсу засипаємо в марлеві мішечки, зав’язуємо і заливаємо кольоровим розчином, в якому залишаємо на добу, перемішуючи час від часу.

Пофарбовану тирсу просушуємо, зберігаємо в пластикових контейнерах.

Кольорову тирсу в ЗДО використовуємо на прогулянці, де з дошкільнятами можна створити цікаві картини на землі або піску. (пленерний живопис).

Пластиліографія

Запропонуйте дитині будь - який малюнок або контур з розмальовки (без дрібних деталей) та замість олівців використати пластилін потрібних кольорів. Картинка виходить оригінальна і рельєфна. Розфарбовування чорно-білих зображень за допомогою пластиліну не залишає нікого байдужим. Такий вид діяльності називається пластиліографією. Діти в захваті від цієї техніки.

На заняттях у закладі дошкільної освіти використовуються різні види пластиліографії.

Пряма пластиліографія - зображення формується на горизонтальній поверхні.

Цю техніку діти здатні освоїти вже з раннього віку. Для цього пропонуємо їм простий малюнок, без дрібних деталей. Старші дошкільнята можуть створювати складніші композиції.

При ***зворотній (вітражній),*** малювання виконується на звороті оргскла або звичайного пластику.

Малюнок плануємо на поверхні маркером, а потім діти заповнюють пластиліном (розмазують тонким шаром).

Модульна - складніша техніка із циліндриків, кульок, дисків та інших елементів. Вона вимагає від дітей уміння володіти всіма прийомами «азбуки ліплення».

Мозаїчна - зображення, складене із пластилінових кульок. Це найбільш проста техніка, яку полюбляють дошкільнята. Вони вміло підбирають кольори та акуратно заповнюють елементами контурний простір, не виходячи за його межі.

Контурна пластиліографія - послідовне нанесення на поверхню кількох шарів, з використанням тонких джгутиків, що позначають силует предмета. Ця техніка найбільше підходить для зображення пейзажів.

Фактурна (барельєф) відрізняється опуклим зображенням, яке виступає над фоном менш, ніж наполовину.

У техніці пластилінографії виходять чудові подарунки. Щоб така композиція була яскравішою, поверхню слід покрити акриловим лаком.

Як малювати 3D ручкою

3D ручка дуже корисна для дітей будь-якого віку, як дошкільного, так і для шкільного.

Вона допоможе їм розвинути свої художні здібності, фантазію, просторове мислення і дрібну моторику. Ручка здатна малювати прямо в повітрі, створюючи об’ємні предмети. Завдяки їй дитина може самостійно створити собі улюблену іграшку.

Дошкільнята можуть виготовити футбольного м’яча, декоративну квітку, метелика, пташку і тощо. Дівчатка полюбляють створювати прикраси (браслети та ювелірні вироби).

В інтернеті є безліч трафаретів для 3D ручки - це картинки або заготовки, які використовуються для швидкого створення предмета.

Враховуючи вік дітей, вибираємо такі, які будуть цікаві для них, або створюємо власноруч. Роздруковане зображення ламінуємо, так вихованцям зручніше обводити його та заповнювати пластиком (фотополімером).

Найкраще використовувати PLA матеріал, оскільки, він безпечний і не токсичний, приємно пахне і колірна гама радує око при створенні рельєфних картин.

Включаємо ручку і чекаємо кілька секунд (для розігріву). Перед цим не забуваємо вставити нитку в отвір подачі пластику. За допомогою регулятора, встановлюємо швидкість і чекаємо витікання пластику через наконечник.

І тільки тоді, дитина починає малювати під вашим

пильним наглядом. Не забуваємо, що це електрична техніка, дотримуємося правил безпеки.

3D - ручка робить процес малювання незвичайним і ще більш захоплюючим.

Малювання на піні для гоління

Піна дуже незвичайна поверхня для малювання, на якій можна краплі фарби розтягувати і закручувати в красиві завитки, зиґзаґи та візерунки. А в результаті отримати картинку зі своїм неповторним сюжетом, який розгадати здатні лише діти.

Такий спосіб малювання розвиває творче мислення, уяву і фантазію, а процес захоплює не тільки дітей, а й дорослих.

Щоб розпочати малювання необхідно на ламінований папір нанести піну, розрівняти її поверхню за допомогою лінійки або смужки картону. Після цього на піну капаємо фарбу різних кольорів.

Тонким пензликом, зубочисткою або шпажкою починаємо водити по поверхні піни в хаотичному порядку, створюючи певний візерунок. Коли зображення буде готове, прикладаємо до нього аркуш паперу і легенько притискаємо, щоб воно відбилося на аркуші паперу.

Щоб не зіпсувати малюнок потрібно дуже обережно зняти папір, який залишаємо на кілька хвилин, щоб проявилася фарба. І тільки тоді знімаємо з малюнка залишки піни, провівши по ньому лінійкою.

Піну, що залишилася, можна перемішати й малювати на ній знову. Перший малюнок, звичайно, самий яскравий і красивий. Але цікаві

абстрактні картини можна отримати, якщо використовувати розфарбовану піну другий або третій раз.

Виготовляємо об'ємні фарби своїми руками

Об'ємні фарби дуже популярні серед дітей дошкільного віку. Вони дозволяють створювати оригінальні малюнки, з ними легко та цікаво працювати.

Виконувати об'ємними фарбами можна власні малюнки або працювати по готових шаблонах - розмальовках. Створити такі фарби можна самостійно.

І варіант

Для виготовлення таких фарб нам потрібно: клей ПВА, піна для гоління та харчові барвники різних кольорів.

В баночку спочатку виливаємо клей ПВА, потім піну для гоління. Їхня кількість повинна бути приблизно однаковою (1х1), розмішуємо до однорідної маси.

Додаємо декілька крапель одного барвника (можна додавати гуаш чи акварель), ретельно перемішуємо. Робимо необхідну кількість кольорів, розкладаємо в баночки.

Для цікавішого ефекту сяйва можна додати блискітки, перламутрові намистинки або бісер.

І пам'ятайте, що після висихання об'ємної фарби на папері, колір буде яскравішим, тому не хвилюйтеся, що відразу після змішування фарби виходять світлими.

Фарба, виготовлена таким оригінальним способом, має незвичайну текстуру. Малюнок виходить просто чарівним - об'ємним та пінистим.

ІІ варіант

Приготувати фарби в ЗДО дуже просто. Достатньо змішати трохи борошна, солі, розпушувача до тіста і води та підфарбувати різними харчовими барвниками. Фарби розвести до бажаної консистенції і можна малювати.

Сохнуть вони довго, але в результаті маємо об'ємні та яскраві малюнки. До речі, в давнину малювали тільки такими фарбами.

Декупаж

Слово «decoupage» французького походження, означає «вирізати».

Техніка декупажу - техніка декорування, оформлення за допомогою вирізаних паперових мотивів. Ця техніка була винайдена китайськими селянами в XII столітті. Саме вони зробили тонкий барвистий папір і стали ним прикрашати різні предмети.

До Європи цей цікавий метод декорування прийшов у XVII-XVIII століттях, разом з красивими китайськими меблями. Продавці не змогли задовільнити величезний попит і почалося виробництво підробок. Так декупаж поширився по всій Європі.

В Україні інтерес до нього виник на початку XXI століття і набув великої популярності. У роботі з дітьми дошкільного віку, для декупажу слід вибирати максимально прості техніки і варіанти створення виробів.

Декупаж - це нова і цікава техніка, є одним з видів аплікації. Основний і доступний матеріал для декупажу - звичайно кольорові паперові серветки або декупажні карти.

Він перетворює самі прості предмети або поверхні в оригінальні і незабутні, створює ефект розпису. Для цього необхідно вибрати готовий малюнок, виконаний на тонкому папері, вирізати його і приклеїти на обраний предмет.

В першу чергу слід підготувати поверхню предмета, який збираєтеся декорувати з своїми вихованцями. Якщо вона пластикова або дерев'яна, її варто обробити наждачним папером. Потім необхідно нанести шар ґрунтовки: клей ПВА або акрилову фарбу. Скляні та керамічні, потрібно знежирити (можна скористатися ацетоном). Поки поверхня сохне, вирізаємо з серветки (тришарові) потрібний візерунок, можна обривати. Відокремлюємо два нижніх однотонних шари серветки, у нас залишається верхній фрагмент, кольоровий.

Наносимо пензликом клей на поверхню (щоб уникнути утворення зморшок на папері, ПВА можна трохи розвести водою), прикладаємо зображення і обережно його розгладжуємо.

Проводимо м'яким пензликом від середини фрагмента до країв. Робимо це не поспішаючи, щоб не порвати серветку і розрівняти складочки (розгладжувати зображення або наносити на нього клей рекомендується з центру до країв).

Дошкільнятам краще всього декорувати предмети з рівними і гладкими поверхнями, використовуючи клей ПВА (він висихає прозорим і легко змивається) і малюнки, які виконані на серветках.

Навіть якщо перша спроба декупажу дитиною, вийде грудкою, із поверхні можна все акуратно змити водою і спробувати знову.

Після повного висихання виріб покриваємо акриловим лаком (цю роботу виконує дорослий).

Щоб декупаж для дітей дошкільного віку не перетворився в обтяжливе заняття, вибираємо серветки з яскравими зображеннями казок та мультфільмів.

Малюємо повітряними кульками

Вона прозора, наче скло,
І різнобарвна й чиста,
Подує вітер - понесло
Її над нашим містом. (*Повітряна кулька*).

Повітряна кулька викликає захоплення та радість у дітей. Їм хочеться взяти її в руки, підкинути вгору, побігати, тримаючи її за мотузочку.

А ще виявляється кулькою можна малювати. Спочатку на аркуші паперу з'являється різнокольорова пляма. Коли уважно до неї придивитися, то можна розгледіти пухнастого зайчика, а там плаває золота рибка, красується на дереві яблучко. Можливо, хтось з діток побачить ще багато інших образів, які заховалися в чудернацьких плямах.

Ви коли - небуть малювали кулькою? А хочете спробувати?

Беремо повітряну кульку і її кінчик мокаємо (або наносимо широким пензликом) в фарбу. Можна використовувати декілька кольорів, це залежить від того, що ви хочете намалювати.

Зверху вниз притискаємо кульку до аркуша паперу, але потрібно робити це дуже обережно, щоб кулька залишилася цілою.

Наш малюнок буде змінюватися від того, як ми з вам будемо притискати кульку до паперу (легко чи сильно).

Деталі, яких не вистачає, домальовуємо пензликом.

Повітряна кулька має бути маленька (вільно поміститись в дитячій руці), щоб дошкільнятам було зручно працювати і при необхідності можна було витерти серветкою фарбу.

Вихованці полюбляють малювати повітряною кулькою на ламінованому папері (можна брати глянцевий), створюючи казкові квіти та фантастичні світи, які приносять їм радість, гарний настрій.

На аркуш паперу капаємо фарбу будь-якого кольору, на середину краплини інший (можна взяти 3-5 кольорів). І починаємо працювати в техніці натискання.

Щоб на малюнку з’явився фантастичний світ, ділимо довільно ламінований папір на 3-4 частини. Кожну частинку зафарбовуємо в інший колір (червоний, синій та зелений), беремо кульку і притискаючи робимо зигзаґи, завитки та химерні візерунки.

Не забуваємо капнути спиртом (з піпетки) на малюнок. Де впаде краплина, вмить з’являються казкові мережева з зірочок та салютів.

Дитина, для якої все на світі є новим і непізнаним, охоче використовує нетрадиційні техніки малювання. Вона просто досліджує і використовує властивості різних матеріалів. Тож як матеріал для малювання дитина може використовувати майже все.

Процес творчості за допомогою нетрадиційних інструментів - зовсім не складний, нагадує цікаву, захоплюючу гру, а результат його - завжди позитивний незалежно від здібностей та обдарувань дитини.

ІІ. КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ З ХУДОЖНЬО-ПРОДУКТИВНОГО ОБРАЗОТВОРЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ

2.1. Інтегроване заняття в ІІ молодшій групі «На ялинках, на берізках - білий цвіт серед зими»

Мета. Розвивати емоційну чутливість, здатність милуватися явищами природи.

Вчити вдивлятися в картину, розрізняти різні відтінки забарвлення снігу, використовувати холодні («зимові») відтінки фарб для передачі зимового колориту.

Розуміти твори мистецтва, знаходити в них поетичні образи природи.

Збагачувати знання дітей про рослинний світ (дерева) нашої місцевості та розрізняти їх.

Формувати вміння передавати свої враження від побаченого, а також викликати захоплення красою засніжених дерев, радість від спостереження за ними.

Заохочувати дітей поєднувати різні техніки малювання (поролоном, штампами, зібганим папером, набризк, пальчиком) для отримання унікальних зображень.

Розвивати у дітей просторові уявлення, створювати інтерес до процесу і результату малювання.

Формувати естетичне ставлення до творів живопису та до мистецтва в цілому.

Матеріал. Репродукція картини М. Глущенка «Морозний день», гуаш білого кольору, тонований папір (блакитний та сірий), пензлі, зубна щітка, штампи з картоплі, зібганий папір, вірші про зиму, розрізна магнітна аплікація.

Попередня робота. Діти 2-3 дні спостерігають за тим, як падає сніг та виглядають дерева, характеризують колір в залежності від погоди, часу дня (блакитний, рожевий, сірий, темний, білий), вивчають вірші про зиму.

Хід заняття

Вихователька. Як важко усидіти удома, коли за вікном тихо падає сніг! Сніжний пух легко кружляє в повітрі і наповнює його казковістю та надзвичайною тишею. В казкову красу одягла землю чарівниця Зима. А яке чудове вбрання подарувала деревам! Кожна гілочка на дереві утримує свій сніговий ком і насолоджується його пухкою красою. Дерева, ніби зачаровані цією сріблястою нагородою, стоять нерухомі, щоб не втратити щедрий подарунок зими.

- Яка зимова погода вам подобається найбільше?

Погляньте, погляньте, яка благодать!

Метелики з неба летять!

- Що ж це за метелики з неба летять? (Сніг, сніжинки).

Сипле, сипле, сипле сніг.

Мов метелики сріблясті,

Ті сніжинки, білі чисті

Тихо падають до ніг.

Сипле, сипле, сипле сніг.

- Ви любите зиму? Чому?

Гра-імпровізація «Зліпимо сніжку» *(Ліплять з кінетичного піску*).

Зима, зима! Летять сніжинки,

О, як багато їх!

Вихователька. Чи вміє сніг співати? Коли? Вірно. Коли ми йдемо він співає: рип - рип. Легенько ступаємо - чуємо легеньку пісеньку, грубо - грубу пісеньку. Ще й зима нам підспівує: трісь-трісь.

А зараз я запрошую вас на околицю міста притрушену снігом, яку зобразив на картині Микола Глущенко «Морозний день». Уважно розгляньте картину. *(Запитання до картини).*

- Що зображено на картині?
- Чому картина називається «Морозний день»?
- Про що мовчать дерева? Як вони почувають себе під снігом? Про що мріють?
- Чи сподобалася картина?

Описова розповідь вихователькиа.

Прийшла зима і на околицю міста. Пухка біла ковдра дбайливо вкрила землю. Все навкруги іскриться, мерехтить, сяє.

Тільки мовчазні дерева стоять на сторожі цієї краси. Вдалині можна помітити, як крізь зарослі молодих берізок видніються будинки міста.

Небесна блакить дарує природі тишу і спокій. Послухайте тишу, відчуйте морозне дихання зими.

Придивіться уважно до картини й вам відкриється її секрет.

Гра - імпровізація «Яке ти дерево?»

Вихователька. Ще раз уважно розгляньте картину, можливо ви впізнали знайомі вам дерева?

Дерева взимку, хоч і дуже схожі між собою на перший погляд, але усе-таки відрізняються одне від одного стовбуром, розташуванням гілок тощо.

Вихователька розповідає та показує, як можна пофантазувати, зобразити вербу, дуб, берізку, ялинку, клен. Діти повторюють назви дерев та показані вихователькою рухи.

Рухлива гра «Дерева та вітер»

Вихователька. «Я сильний зимовий вітер, із заметіллю, я дуже-дуже сильно хитаю дерева… А зараз я легенький вітерець - дерева хитаються вже не так сильно… Та ось я вирішив відпочити, дерева завмерли й не хитаються…»

Діти-дерева в ході гри реагують на дії та слова вихователькі відповідними рухами.

Малята! Нещодавно випав сніг і вкрив усе довкола, все навкруги біле-біле, аж очі засліплює. Радіють снігопаду й дерева.

- Чи змінилися вони після снігопаду?
- На які частини дерев ліг пухнастий сніжок?
- Придивіться до зимових дерев. Які вони?

Творча гра «Складімо казочку» (Розрізна магнітна аплікація: силуети дітей, ялинки, зимуючих птахів, сніжинки, магнітна дошка).

Край великого лісу, виросло молоде деревце. Це була ялинка. Восени листя з дерев опало, а наша ялинка залишалась зелена, і стала вона чекати зиму. Аж ось одного дня вдарив мороз, пішов сніг. Він був білий, чистий, пухнастий. Сніжок падав на землю, дерева, кущі. Вкривали

сніжинки і гілочки молодої ялинки. Стала ялинка білою, сріблястою, гарною. Прилетіли до ялинки в гості пташки. Подивилися та й кажуть: «Як тобі, ялинко, личить снігове вбрання!»

А коли до лісу прийшли діти, побачили ялинку, то сказали: «Добре зима постаралася - бач, як ялинку закутала. Хай тепер дрімає деревце аж до весни!»

Вихователька запрошує дітей сісти за столи, намалювати сніжинки, що падають на ялинки, на берізки, на дубки…

Діти працюють, звучить музика.

Вихователька з дітьми розглядають малюнки, аналізує їх.

Які гарні малюнки вийшли у нас! Закружляли у танку білі пухнасті сніжинки і вкрили пухнастим шаром гілочки берізок, дубків, а також зелені віти красунь ялинок. Яка краса!

Вихователька пропонує дітям: «Давайте вдихнемо зимовий аромат снігопаду, приємний, стійкий запах хвої, закружляємо у веселому сніжному хороводі».

А зараз запрошую вас на прогулянку, де ми продовжимо милуватися красою чарівниці зими.

«Морозний день» Глущенко М. П.

2.2. Інтегроване заняття в середній групі «Подих весни»

Мета. Розвивати емоційну чутливість, здатність дивуватися весняними явищами природи.

Вчити дітей вдивлятися в картину, використовувати теплі («весняні») відтінки фарб для передачі весняного колориту.

Підтримувати прагнення розуміти мову живопису, вирізняти засоби виразності у мистецтві.

Збагачувати знання дітей про рослинний світ (верба та верболіз) нашої місцевості та розрізняти їх.

Формувати вміння передавати свої враження від побаченого, викликати захоплення красою вербових котиків, радість від спостереження за ними, малювати їх використовуючи нетрадиційні техніки (пальчик, ватні палички, штампи, трафарети, піну для гоління, кукурудзяну крупу).

Розвивати у дітей естетичний смак, просторові уявлення, створювати інтерес до процесу і результату малювання.

Створити умови для ознайомлення з творами живопису сучасних волинських митців (Т. Галькун).

Спонукати до розвитку уміння естетично оцінювати власну образотворчу діяльність.

Матеріал. Репродукція картини волинської художниці Т. Галькун «Подих весни», гуаш (біла, чорна, жовта і зелена), тонований папір, пензлі, штампи, трафарети, ватні палички, піна для гоління, лінійка, кукурудзяна крупа, клей ПВА, фото «Вербовий цвіт», розрізна аплікація для казки, вірші про весну та вербові котики.

Попередня робота. Діти 2-3 дні спостерігають за вербою та верболозом, що цвітуть, характеризують цвіт, колір в залежності від погоди, часу дня (білий, сірий, жовтий), вивчають вірші про весну та вербові котики.

Хід заняття

Вихователька. Малята, погляньте, який сьогодні чудовий день. Якими б словами ви розповіли про нього? (Ясний, сонячний, погожий,

чудовий). Що ж змінилося у природі, чому стало так тепло та приємно? (Настала весна).

Ви раді весні? Що приносить нам веснонька? (Тепло, сонечко, першу зелень, квіти).

Там, де ступить ота чарівниця,

У річці позбігає водиця,

Змиє зими слід,

То хто ж ця красуня чарівниця? (Весна).

Весна - прекрасна впевненою ходою крокує по землі. Природа оживає.

- Як ще можна сказати? (Відроджується, воскресає, пробуджується, прокидається, рухається).

Вихователька. Як легко дихається весною. Вдихніть весняне повітря. Чим пахне весна? (Зеленою травою, росою, бруньками, первоцвітами, вербовим цвітом).

- Який запах ви відчули? (Чистий, ніжний, приємний, цілющий).

Біля яру, біля стежки

Одягла верба сережки.

Отже, діти сьогодні ми поговоримо про символ весняного пробудження природи, як вважали наші предки - вербу. Ранньої весни, коли вдень сонечко вже ніжно торкається дитячих щічок, а в ночі все ще гріється під зимовою ковдрою, розцвітають пухнасті провісники тепла - вербові котики.

Котики-воркотики

В мене на вікні.

Котики-воркотики

Гості весняні.

Вважається, що верба рослина нетерпляча, так як цвіте ще до розпускання листя. Всі дерева стоять голі, а верби вже причепурилися, вкрилися, великими сріблястими чи золотисто-жовтими, так званими «котиками». Котики вербові - весняне диво природи. Ці пухнасті котики - вражаючий символ оновлення життя: навесні вони тішать надією і звеселяють наші душі.

Пухнасті клубочки всілися рядочком

На гілочках тонких

Як називають їх? (Котики).

Вихователька пропонує підійти до деревця. Що це за дерево? Давайте уважно роздивимося його гілочки. Що ви бачите на кожній гілочці? (Котики).

А зараз спробуємо дослідити ці котики на дотик. Хто знає, як це потрібно зробити? (Дуже обережно, щоб не завдати шкоди деревцю).

Діти гладять цвіт верби і розповідають про нього: ніжний, гарненький, теплий…

Вихователька. Як ви гадаєте чому їх називають вербовими котиками? Вербові котики мають продовгувату або круглу форму. Вони пухнасті і дуже пахучі. Обережно нахилимо гілочку і понюхаємо їх.

На вербі, на гіллі,

Білі-білі котики.

Я запрошую на берег водойми, який зобразила на картині волинська художниця Тетяна Галькун «Подих весни». Уважно розгляньте картину. *(Запитання до картини).*

- Що зображено на картині?
- Коли, в яку пору року можна спостерігати, за тим, як квітне верба?
- Чи сподобалася вам вона?
- За що ми любимо весну? (За тепло, яскраве сонечко, привітний вітер). Ви любите весну, вона любить вас та запрошує до веселої розваги.

Гра-імпровізація «Розмова вербових котиків»

Щоранку ми прокидаємося, умиваємося ранковою росою і піднімаємо свої голівки до сонечка, привітно всміхаємося: «Здрастуй, Сонечко».

(Діти повільно встають «тягнуть» голівки, повертаються один до одного).

Простягаємо свої голівки до сонечка.

(Повільно піднімають руки).

Сонечко своїми ласкавими промінцями пестить їх.

(Рухають плавно долонями рук).

Першими до нас прилітають бджілки. Наберуть цілющого нектару.

(Складають дві руки «пелюстками»).

І полетять хтозна-куди…

(Вільно рухаються по групі).

Настає вечір, сідає сонечко, ми даруємо свої пахощі людям і засинаємо спокійним сном.

(Повільно опускаються і заплющують очі).

Вихователька. Не тільки людину вабить краса квітучого дерева. Хто з вас досить уважний, той помітив, що до нього завітав незвичайний гість. Хто ж це такий?

Дивіться - гріється на весняному сонечку кіт. Заплющив очі, навіть на нас не хоче поглянути, так його розніжило тепло. Кіт - тварина, яка приносить у дім спокій та затишок, мир та злагоду.

Коли ми гладимо котика, проводимо долонею по його м'якенькому, гарному хутру, нам стає приємно, радісно. Своїм лагідним муркотінням котик запрошує нас у казку.

Чарівну вербову гілочку беру

І вас запрошую у казку.

Творча гра «Весняна казочка» (Розрізна аплікація - викладають на столі для малювання манкою, готові силуети предметів).

Прийшла в наш край весна. Погладила ніжно землю - виросла всюди зелена пишна травичка. Вилетіли зі своїх зимових схованок комахи - бджілки, жуки, метелики. Заспівали, вітаючи весноньку, веселі птахи. Плеснула весна в долоньки - піднялося сонечко ще вище, почало дужче гріти, і стали всі довкола радіти весні. Торкнулася верби і верболозу - і вкрилися вони молоденькими кучерявими листочками і котиками. Ось і настала справжня весна.

Вихователька. Весна-красна запрошує нас до своєї майстерні, де ми з вами намалюємо цвіт на вербі - вербові котики.

Діти працюють, використовуючи нетрадиційні техніки. Звучить спокійна музика.

Вихователька. Які чудові малюнки вийшли у нас!

І м'якенькі, як пушок,

Ніжні і шовкові

Ніжно дивляться на нас з гілок

Котики вербові.

Вихователька з дітьми роздивляються дитячі роботи, аналізують їх.

Молодці! Погляньте ще раз на свої вербові гілочки, помилуємося ними. Яка краса!

В групі пахне весною та медом. Вдихніть весняний аромат квітучої вербової гілочки - цілющий, чистий, приємний.

А зараз я запрошую вас на прогулянку до дубового гаю, де ми продовжимо милуватися красою чарівниці весни.

«Подих весни» Галькун Т. Д.

2.3. Конспект заняття в старшій групі з художньо - продуктивного образотворення «Робота за картиною О. Шовкуненко «Золота осінь»

Мета. Познайомити з творчістю О. Шовкуненко, зокрема його картиною «Золота осінь».

Розвивати уміння сприймати твір живопису, розуміти його зміст (колір, колорит, композицію).

Викликати емоційне ставлення до зображувального, розвивати образне бачення, вчити відтворювати в малюнках враження від естетичного і художнього сприймання.

Закріпити кольори, відтінки, які відповідають осені та значення кольору для передачі фактури, настрою, оригінальності зображення.

Розвивати творчі здібності дітей, використовуючи нетрадиційні техніки малювання (штампи, трафарети, ватні палички, зібганий папір, осіннє листя, кавова гуща).

Розвивати у дітей естетичний смак, просторові уявлення, створювати інтерес до процесу і результату малювання.

Формувати естетичне ставлення до творів образотворчого мистецтва й об’єктів довкілля.

Матеріал. Репродукція картини О. Шовкуненко «Золота осінь», фарби (гуаш), тонований папір, штампи та трафарети з силуетами листя, осінні листочки, ватні палички, кавова гуща, клей ПВА, пензлі, вірші про осінь.

Попередня робота (підготовчий етап). Розгляд репродукцій про осінь, діти 2-3 дні спостерігають за деревами в осінніх шатах, розучують вірші про осінь та осінні явища.

Хід заняття

Етап безпосереднього сприймання та розуміння картини

Зацікавлення та створення позитивного настрою

Вихователька. Сьогодні гарний та сонячний день. У такий чудовий день ясне сонечко допомагає нам добре побачити всі осінні чудеса, яких не було в природі раніше. Які нині дерева та кущі?

Осінь. Напевно, немає жодної людини, яка б не любила цю прекрасну пору. З року в рік приходить золотоволоса красуня на зміну теплому літечку. Бере свої пензлі й швидко починає фарбувати кожен листочок.

Осінь пензлика взяла
Малювати почала
Пензлик біг без упину -
Гарна в осені картина!

Вихователька. Дивіться: ось деревце жовтого кольору, мов сонечко, ось дерево з червоним листячком, а на цьому кущику листочки різнобарвні - жовтого, рожевого і навіть коричневого кольору.

Нині осінь нас чарує,
Неповторна, чарівна,
Різні барви нам дарує
І дивує нас вона.

- А вам подобається осінь? Чим саме?

Та диво осені не тільки в її барвах. Осінь кличе природу в мандри. Пам'ятаєте, ще не так давно біля нашого садочка літали ластівки та шпаки? Де ж поділися зараз ці птахи?

Вирушають у подорож й осінні листочки. Дивіться, куди летять вони?

Діти спостерігають за польотом кленового листочка, розповідають про побачене.

Вихователька. Ми зараз в осінньому лісі! Я знаю чарівні слова і зараз перетворю вас в осінні листочки: «Кружляй-літай, осіннім листочком стань».

Гра «Я - листочок»

Я - маленький листочок, позолочений осінню. Мене гойдає вітерець і ніби кличе за собою. І ось я відриваюсь від гілочки, злітаю. Як хороше кружляти над землею! Коли втомлюся - спущуся на неї відпочити…

Вихователька. А чи вміють листочки співати, як ви думаєте? Коли? Звісно, коли їх колише на дереві вітерець, а ще коли ми йдемо по осінньому килимі.

Під запис «пісеньки листя» діти йдуть по колу.

Прийом «занурення» в картину

Вихователька. Виграючи золотими фарбами, ходить чарівниця-осінь полями, лісами, луками, шурхотить опалим листям, сипле золоті листочки на землю. Осінь уміє зачарувати своєю красою і кожну людину перетворити в чарівника. Не вірите?

Художник зачарований барвами осені свої почуття передає на полотні. Подивіться, яку гарну картину написав художник О. Шовкуненко «Золота осінь». Чудову, лагідну осінь зобразив художник. Побачивши таку картину, дуже хочеться прогулятися лісовою доріжкою. Під ногами шурхотить опале листя, все навкруги наповнене свіжим повітрям. Тут час, ніби зупинився. Помилуйся навколишньою красою.

Уважно розгляньте картину. *(Запитання до картини).*

Проблемні запитання

- Як гадаєте на картині ще триває літо?
- За яким ознаками ви здогадалися, що на полотні зображена осінь?

Актуалізація життєвого досвіду дітей

Вихователька. Давайте заглянемо в ліс. *(Діти беруть підзорні труби, розглядають репродукцію).*

- Де ви бачили такі «золоті» дерева?
- Чи спостерігали (милувалися) ви такою казковою осінню?
- Які дерева ви впізнали на картині «Золота осінь»? За якими ознаками?
- Які барви допомогли художнику зобразити золоту осінь?
- Як би змінилося полотно, якщо б це був не жовтень, листопад?

Фрази - звертання до об'єктів на картині

- Як привітаємося з деревами?
- Як можна лагідно звернутися до лісу? Про що можемо поговорити з ним?

Віртуальні діалоги

Малята, поговоримо з тим, кого ми бачимо на картині.

- Ліс, розвесели своєю красою лісових звірят (птахів), бо … .
- Доріжко, прислухайся до шелесту осіннього листя, вони … .

Емоційні етюди

Уявімо себе в осінньому лісі, як ми йдемо доріжкою.

- Від чого мружаться ваші очі?
- Як шелестить лист я під ногами?
- Покружляйте в осінньому танку по лісовій доріжці. Який у вас настрій?

«Вихід» з картини

Осінь, осінь. Все розфарбувала,

Одягла довкілля в теплі кольори.

Ми сьогодні, наче в казці побували.

Чи зачарувала осінь вас своїми барвами? Тепер ми з вами теж чарівники.

Складання розповіді за картиною вихователькою

Яке диво! У лісі на нас чекає чаклунка - золота осінь. Помилуйтеся осінньою природою! Ми наче опинилися в казковому світі… Куди нас веде лісова дорога?

Уся картина виграє світлом, яскраві барви сліплять очі. А могутні дерева сяють різними кольорами.

Але не все навколо ввібрало яскраві осінні барви. Зеленіють кущі, зеленіє трава.

Тиша скрізь. Повітря чисте, прозоре, наповнене пахощами осені.

Соковиті і грубі мазки надають зображенню насиченості та об’ємності.

Творчий етап

Складання розповідей за картиною дітьми (2-3 дитини)

1. На картині зображено могутній ліс, який вже давно встиг увібрати всі яскраві кольори. Але зеленіють ще кущі та травичка. Під ногами шурхотить опале листя, а лісова доріжка кличе у казку.

Дивлячись на полотно, в мене виникає почуття спокою і затишку. Скоріш за все, це через кольори цієї картини. На полотні переважають барви теплих тонів.

І мені дуже хочеться пробігтися лісовою доріжкою, послухати як під ногами шурхотить опале листя. Хіба це не казка?

2. На картині зображений ліс, до якого вже встигла доторкнутися могутня чарівниця - Осінь. Яка ж вона прекрасна ця осінь на полотні. Красується собі різними барвами, випромінює світло та спокій.

А лісова доріжка манить у казку.

Коли я дивлюсь на цю картину, мені дуже хочеться потрапити у це саме місце і насолодитися приємними враженнями від спілкування з природою.

Вихователька запрошує у художню майстерню Осені.

Осінь може і нас навчити розфарбовувати дерева в яскраві кольори та кружляти у веселому хороводі з жовтогарячим листям. Варто тільки повірити у власні можливості. Давайте намалюємо картини осені.

Діти працюють, звучить пісня «Вміє осінь малювати».

Вихователька. Молодці! Ви намалювали дійсно чарівну осінь. Погляньте нас свої малюнки, помилуймося ними. Яка краса!

Діти аналізують свої роботи.

Ми з вами ніби потрапили в казку. Давайте тихесенько прислухаємось до того, як шелестить листя під ногами. А ж тут повіяв вітерець і листя затанцювало в хороводі.

Прийшов час залишати чарівну країну осені, але ви не засмучуйтесь, осінь ще буде нас радувати своєю красою.

«Золота осінь» Шовкуненко О. О.

2.4. Конспект заняття в ІІ молодшій групі з художньо-продуктивного образотворення «Ой снігу, снігу білого накидала зима»

Мета. Розвивати емоційну чутливість, здатність дивуватися, захоплюватися зимовими явищами природи.

Формувати вміння передавати свої враження від побаченого, використовуючи різні нетрадиційні техніки малювання.

Закріплювати вміння малят користуватися фарбою (зелена, біла), малювати штампами, пальчиком та ватними паличками.

Стимулювати самостійність дітей у створенні образів.

Розвивати у дітей естетичний смак, просторові уявлення та впевненість в успішній реалізації власного творчого задуму.

Створювати інтерес до процесу і результату малювання.

Матеріал. Гуаш білого і зеленого кольору, тонований папір, казка і загадка про сніжинку, пензлі, корзинка з штампами (зображення ялинки), паперовий сніг, ватні палички.

Попередня робота. Діти спостерігали за тим, як падає сніжок, за ялинкою, що росте на території закладу, розучували вірші про сніг та ялинку.

Хід заняття

Вихователька. Малята, сьогодні ми з вами здійснимо мандрівку до зими-чарівниці. Ви любите зиму? Чому?

Білі мухи налетіли,
Все подвір’я стало біле!
Не злічити білих мух,
Що летять, неначе пух.

Вихователька. Що ж це за білі мухи кружляють в повітрі? Сніжинок дуже багато. Як сказав поет, їх не можна полічити. А Василь Сухомлинський написав про сніжинку таку казку. Послухайте її.

З неба на землю летіла Сніжинка. Ніжна, прозора, легка мов пушинка. І красива, мов зірка. На землі стояв хлопчик. Він бачив, як падала сніжинка. Хлопчик думав: ось упаде комусь під ноги і

затопчуть її. Він хотів приголубити сніжинку. Простягнув долоню. А вона впала на теплу, добру руку хлопчика і розтанула.

Блищить крапелька на долоні, мов сльозинка.

- Звідки ж прилетіла сніжинка?
- Погляньте на небо. Яке воно?
- Що таке сніжинки?
- Як переконатися у цьому? Правильно, вода - це їхня рідна матуся.

Вихователька. Коли випадає сніг, він очищає повітря від пилу, бруду, сажі, вихлопних газів. Після снігопадів повітря стає чистим, свіжим. Сніг захищає рослини від вимерзання. Під сніговою ковдрою їм тепло і затишно. На ніч під сніг зариваються куріпки. Миші роблять під сніговим килимом свої ходи.

- А чи вміє сніг співати? Коли?

Я запрошую вас на лісову галявину засипану снігом. Пригадайте, за яких умов рипить сніг під ногами? Якого кольору буває сніг?

- Погляньте, тут росте ялинка. Привітаємося з нею. (Діти вітаються).
- Давайте запитаємо у неї: «Як тобі жити взимку, ялинко?»

Звучить в записі голос ялинки: «Мені дуже холодно, замерзаю. Сніжинки забули вкрити мої віти «сніговою ковдрою».

Гра - імпровізація «Сніжинки»

Ми - сніжинки, ми - сніжинки,
Чарівні, казкові.
Ми на хмарці спали, *(Присіли).*
Дмухнув вітер - полетіли. *(Легкий біг по колу).*
Ми кружляли, ми кружляли,
І на землю тихо сіли. *(Присіли).*
Вітер знову тут подув -
І сніжинки всі підняв. *(Легкий біг по колу).*
Закружляли, полетіли
І на землю тихо сіли. *(Присіли).*

Діти притрушують ялинку штучним снігом, щоб їй стало тепло і затишно.

Голос ялинки: «Я дуже дякую вам, малята. І за це вам приготувала подарунок».

Вихователька з-під ялинки дістає корзинку з штампами та трафаретами із зображенням ялинки і запрошує сісти за столи.

Вихователька. Намалюймо ялинку та сніг, зігріймо лісову красуню - ялинку!

Діти називають матеріали, які знаходяться на столах, пригадують, як потрібно малювати пальчиком, ватними паличками, штампами та трафаретами.

Діти працюють, звучить музика.

Вихователька з малюками роздивляється малюнки, аналізує їх.

Які чудові «зимові» малюнки вийшли у нас. Закружляли у вальсі білі пухнасті сніжинки і вкрили пухнастим шаром зелені гілочки лісової красуні.

Ось тепер нашій ялинці не страшна зима з її холодом та морозом, і вона може спокійно дрімати аж до весни.

2.5. Інтегроване заняття в середній групі «Зимуючі птахи» з використанням нетрадиційних технік

Мета. Поглиблювати знання про зимуючих птахів нашого краю.

Вчити розташовувати зображення по центру паперу.

Передавати в малюнку образ зимуючих птахів (синичка, горобець та снігур) та характерні деталі, співвідношення предметів і їх частин за величиною, висотою, розташуванням відносно один одного.

Розвивати впевненість у власному виборі засобів, способів, технік для створення образу.

Створити умови для малювання за уявою.

Розвивати композиційні навички та заохочувати творчу ініціативу.

Виховувати спостережливість, турботливе ставлення до птахів, доброзичливість, милосердя та позитивне ставлення до нетрадиційних технік малювання.

Матеріали. Ілюстрації зимуючих птахів, тонований голубий папір, фарба гуаш, пензлики, бульбашкова плівка, трафарети та штампи з зображенням птахів, кавова гуща та розчинна кава, картинки - розмальовки із зображенням птахів (синичка, снігур та горобчик), крейдяна плівка з крейдою, клей ПВА, паперові стаканчики для кави, цукор, матеріали для малювання долонькою, костюм білочки, їжака та пташки, годівничка із пташками (малюнки).

Попередня робота. Спостереження за птахами на прогулянці, розгляд зимуючих птахів, бесіди про зимуючих птахів, про необхідну їм допомогу взимку, загадки та дидактичні ігри про птахів, розподіл ролей для вистави, колективна аплікація «Птахи у годівниці».

Хід заняття

Вихователька. Я хочу вам дещо запропонувати. Але спочатку скажіть, чи бували ви в театрі? Що ви там бачили?

Так, у театрі можна побачити багато цікавих вистав. І зараз ми з вами відвідаємо «Лісовий театр».

Діти сідають для перегляду казки.

Вихователька. *Жив собі їжачок. Вирішив він помандрувати, знайти собі нових друзів. Йшов він, йшов і зустрів веселу білочку, яка збирала горішки і гриби.*

- Хто ти?

- Я руденька білочка. А ти хто?

- А я колючий їжачок. Давай разом мандрувати, адже разом веселіше!

- Давай!

Вихователька. *Йшли вони, йшли та побачили якусь незнайому тваринку, яка смакувала ягодами калини.*

- Хто ти, їжачок? (Запитав їжачок).

- Ні, я не їжачок. Подивись, у вас, їжачків вкривають спинку голочки, а я вкрита повністю пір'ям. Тож я не схожа на тебе.

- Напевно, ти білочка? (Запитала білочка).

- Ні, я не білочка. У тебе хутряна шубка та пухнастий хвіст, а в мене хутра нема і хвостик з пір'я. Та ще в мене є крила, а в тебе їх нема.

- Я маю дзьобик, яким здобуваю їжу. Лапки в мене з кігтями, ними я розгрібаю землю, листячко та шукаю черв'ячків, насіння, комашок - це моя їжа. Живу я в гнізді, яке збудував на дереві. Я та мої друзі вміємо гарно співати, скрекотати, свистіти, кувати. Ну що здогадалися, як я називаюсь?

- Ні. (Задумались звірята).

Вихователька. Діти, допоможіть їжачкові та білочці відгадати, хто це?

Відтоді звірята потоваришували з пташкою і стали жити в лісі.

Вихователька. Доки ми з вами дивилися виставу, до нашої годівнички завітали різні птахи.

Звертає увагу на годівницю та птахів.

- Як ви вважаєте, чи повинні люди допомагати птахам взимку? (Правильно, звичайно повинні).

Зима дуже складний час року для птахів, особливо якщо вона морозна і сніжна. Птахи не можуть знайти корм під снігом. А коли

птахи голодні вони сильніше мерзнуть і можуть загинути. Тому голод для птахів взимку страшніше холоду.

- Як можна допомогти птахам взимку?

Гра «Відгадай за описом та нагодуй птахів»

Вихователька. Погляньте, хто прилетів до нашої годівниці.

Діти загадують загадки і виставляють малюнки із зображенням птахів.

Всі птахи, як птахи, а ці диваки:
Мають дзьоб, як два гачки,
І виводять молодняк, серед лютої зими. *(Шишкар).*
Всі в блакитнім піджачку, в рожевій сорочці,
В нас зимою по садку, гуляють, як гості. *(Снігурі).*
Що за пташки сіренькі
Зацвірінькали тоненько:
Ців-ців-ців, ців-ців-ців?
Хто співати їх так навчив? *(Горобчик).*
Хто у лісі стук та стук,
Розтрощив маленький бук?
Що за пташка трудівник?
Лінуватися він не звик. *(Дятел).*
Пташечка невеличка, в неї білі щічки
Сірі лапки, чорна шапка,
Фартушок жовтенький, голосок тоненький,
Та ця пташка невеличка називається… *(Синичка).*

Вихователька. Так зараз на вулиці зима, на вулиці холодно. Птахам важко здобувати корм, тому їм потрібно допомагати і підгодовувати.

Етюд «Пташечка»

Подивіться, з гніздечка випала пташечка. Вона замерзла і може загинути. Давайте піднімемо руки, візьмемо пташечку в свої долоньки, зігріємо своїм диханням, легенько подуємо на неї. Притиснемо до грудей, подаруємо їй частинку свого серця. І дивіться, пташечка ожила, розправила крильця.

Давайте обережно посадимо пташечку на гілочку берізки. Подивіться, як вона радіє своєму порятунку і дякує нам.

Вихователька. Ми з вами зробили добру справу - ми врятували життя нашій пташечці. І вона запрошує нас пограти гру.

Пальчикова гра «Пташечки»

Один, два, три! Один, два, три! Прилетіли пташечки. *(Великі пальці зчеплені, помах пальцями).*

Грудки показали. *(Одна долоня охоплює іншу).*

Ягід подзьобали. *(Постукування одним пальчиком по долоні).*

Пострибали по гілках. *(Постукування пальчиками по долоні).*

Один, два, три! Один, два, три! Полетіли пташечки. *(Великі пальці зчеплені, помах пальцями).*

Вихователька запрошує дітей сісти за столи і свої враження передати в малюнку, використовуючи нетрадиційні технік малювання.

Діти вибирають, якими техніками будуть працювати, вихователька їм нагадує: «Птахи мають форму близьку до форми яйця, ось чому птахів дуже легко малювати: спочатку малюємо голову, використовуючи схему кола. Але ж ми маємо різних птахів, у одних коротка шия (горобчик чи синичка), в інших - довга шия (журавель, лебідь). До яйця і кола домальовуємо шию, крила, хвіст і ноги. Щоб робота мала гарний вигляд, пташок можна малювати на гілках дерев, біля інших рослин.

Діти працюють, звучить музика.

Вихователька. Які чудові птахи у нас вийшли! Група наповнилась пташиним співом. *(Запис співу птахів).*

Вихователька з дітьми розглядає роботи, діти аналізують їх.

Ще раз розгляньте малюнки, придумайте своєму малюнку назву, а також виберіть роботу, яка вам найбільше сподобалась, чому?

А зараз ми зробимо добру справу. Я приготувала крихти хліба, зерно, насіння соняшника та гарбуза. І коли ми підемо на прогулянку, то в годівничку покладемо гостинці для птахів. Нехай пригощаються!

2.6. Інтегроване заняття в старшій групі «Чарівні квіти»

Мета. Вчити дітей передавати образ квітів, використовуючи нетрадиційні техніки малювання (піна для гоління, повітряна кулька, кавова гуща та розчинна кава, 3D ручка, ватні палички).

Закріпити вміння передавати характерні особливості квітучих квітів.

Розширювати уявлення про кольоровий спектр, гармонійне поєднання кольорів та вправляти в утворенні нових кольорів і відтінків.

Заохочувати ініціативу і самостійність дітей під час виконання творчого завдання.

Виховувати естетичне задоволення від процесу малювання, бажання створювати прекрасне.

Спонукати до розвитку уміння естетично оцінювати власну образотворчу діяльність.

Матеріал. Тонований папір, фарба гуаш, розчинна кава, кавова гуща, ватні палички, піна для гоління, шпажки, лінійки, ламінований тонований папір, повітряна кулька, піпетка з спиртом, 3D ручка, паперові квіти, ілюстрації квітів, загадки та вірші, пензлі, паперові стаканчики для кави.

Попередня робота. Розгляд ілюстрацій із зображенням весняних квітів, спостереження на прогулянці за весняними квітами, заучування загадок та віршів, колективна аплікація «Квіткова галявина».

Хід заняття

Вихователька. Послухайте вірш І. Франка:

Надійшла весна прекрасна.
Многоцвітна, тепла й ясна.
Наче дівчинка в вінку.
Ожили луги, діброви
Повно гомону, розмови
І пісень в чагарнику.

- Про яку пору року йдеться у вірші?
- Як автор назвав весну?
- А як ви уявляєте, що таке многоцвітна? (Все навколо цвіте, цвіту багато, тому автор назвав її многоцвітна).

- Як можна назвати весну одним словом? Весна яка?

А ще можна сказати весна зеленокрила. Чому? (Весна, ніби махнула зеленим крилом, або на своїх крилах принесла зелений колір).

Вихователька. Зараз ми вирушаємо на лісову галявину. Заплющуємо очі, рахуємо... один, два, три…

Звучить запис співу птахів.

- Відкрийте очі. Чуєте, як гарно співають птахи?

Вихователька. З настанням весни все оживає, прокидається від сну. Зимові холодні кольори поступаються місцем теплим. Яскравіше світить сонечко і з його теплом весна додає кольорів Землі. З'являються перші весняні квіти. Які весняні квіти ви знаєте?

Перші вісники весни - це і первоцвіт, і проліски, і підсніжники, і ряст. Вони розцвітають найпершими, тому в людей виникає бажання зірвати їх і принести додому. Щороку кількість квітів зменшується. Саме тому більшість із них занесено до Червоної книги.

Що ми можемо зробити, щоб не зривати квіти? (Милуватися квітами).

Напевно, немає жодної людини, яка хоч раз у житті не помилувалася квітами. Яскраве забарвлення, чудовий аромат і неземна їх краса, не залишають нікого байдужим. Вони проникають нам у душу, викликають захоплення.

З'являється дівчинка-квітка.

Я чарівна і красива,
Мальовнича і дуже мила,
І пахуча, і тендітна,
Люблять мною милуватися,
І мене всім дарувати
Я одна така красива,
І хороша, і вродлива.

Вихователька. Я ви гадаєте, діти, хто наша чарівна гостя? (Квітка).

Вона гарна, пишна, чарівна і трішки хвалькувата. Подивіться навкруги, тут їх безліч красивих, запашних, різнокольорових квітів. Назвіть їх.

- Якого кольору квіти?

- З яких частин складається квітка?

Уявіть, що ви квіточки: «*Рано - вранці лагідне сонечко почало пригрівати ваші голівоньки-квіточки. Ви посміхнулися сонечку, простягнули до нього свої листочки, розтулили пелюсточки назустріч новому дню і… прокинулися*».

- Якою квіточкою ви себе уявили?
- Як ви вважаєте, що можна зробити, щоб помилуватися чарівністю квітів, але не зривати їх?

Вихователька. Ми знаємо багато квітів, що ростуть навколо нас. Але є ще й чарівні, незвичайні. Їх можна лише намалювати, придумати самим…

Вони прикрашають наше життя, поліпшують нам настрій своєю неповторною красою. За допомогою них ми передаємо свої емоції, почуття, прихильність, повагу, вітаємо зі святом. Чарівні квіти - такі тендітні й такі прекрасні!

Ми сьогодні намалюємо їх.

Діти сідають за столи, вибирають нетрадиційну техніку для малювання квітів, звучить музика.

Вихователька. Мені дуже сподобалися ваші роботи. Які гарні, чарівні квіти ви намалювали. Всі вони яскраві і одразу видно, що виконані з любов'ю.

- Презентуйте свою роботу, назвіть її.
- Які квіти ви намалювали, назвіть їх?
- Яку нетрадиційну техніку обрали?
- Які нові кольори і відтінки утворилися під час вашої роботи?
- Що вам найбільше сподобалося під час нашої мандрівки?

Вихователька. Мої любі, діти, не рвіть квіти! Милуйтеся їхньою красою, вдихайте духмяні пахощі їх пелюсток! Давайте зробимо виставку робіт, щоб наші матусі могли поглянути на цю красу...

Глосарій

Акварель - живопис прозорими водяними фарбами.

Акватипія - техніка друкування зображень, способом високого друку, водною знежиреною друкарською фарбою, наприклад, гуашшю, або темперою. Відтиснення отримані у такий спосіб нагадують акварелі по м'якості та прозорості фарб. Звідси походить назва техніки.

Гравюра або ритина - вид графічного мистецтва, створення тиражованих зображень шляхом контрастного друку з рельєфних поверхонь або через трафарет. Кожен відбиток з друкарської форми вважається авторським твором.

Граттаж або віскографія - це спосіб виконання малюнка шляхом продряпуваня гострим інструментом паперу або картону, залитих тушшю або чорною гуашшю.

Графіка - різновид мистецтва, назва якого походить від грецького слова, що в перекладі означає «пишу, дряпаю, малюю».

Декупаж - техніка декорування різних предметів, заснована на приєднанні малюнка, картини або орнаменту (зазвичай вирізаного) до предмета і подальшому покритті отриманої композиції лаком заради збереження, довговічності особливого візуального ефекту.

Енкаустика - живопис восковими фарбами.

Ескіз або шкіц - підготовчий нарис, що фіксує задум художнього витвору чи окремої його частини в найхарактерніших рисах. В живописі здебільшого вільно виконаний малюнок з багатьох перекривних ліній.

Кавографія - оригінальна техніка створення картин за допомогою кавового розчину.

Мозаїка - зображення чи візерунок, виконані з кольорових каменів, смальти, керамічних плиток, шпону та інших матеріалів.

Монотипія - різновид графіки, виконаний шляхом малювання, на гладкій поверхні, яка не поглинає фарби. Поверхня історично складається з мідної пластини для гравюри, але в сучасних умовах може використовуватися також цинк, скло, органічне скло тощо.

Основні кольори - червоний, жовтий, синій. Між собою їх можна змішувати для того, щоб отримати інші кольори, але отримати їх змішуванням не можна.

Паспарту - аркуш із тонкого паперу чи щільного паперу, на який зазвичай приклеюють ілюстрацію. Стосується коштовних бібліофільських чи подарункових видань. Також, паспарту називається поле між рамою і зображенням, яке полегшує сприймання твору і посилює естетику зображення.

Пікторафія - одна з найбільш ранніх форм писемності через зображення предметів, подій тощо спрощеними умовними знаками, схемами, малюнками; у деяких народів збереглися до новітніх часів.

Пластиліноrрафія - один з видів народної творчості та декоративного і прикладного мистецтва в естетичному розвитку людей. Являє собою створення ліпних картин із зображенням більш - менш опуклих, напівоб'ємних об'єктів на горизонтальній поверхні. Основний матеріал - пластилін.

Пленер - у живопису термін, який позначає передачу у картині всього багатства змін кольору, зумовлених дією сонячного світла й атмосфери. Пленерний живопис склався у результаті художників на свіжому повітрі, а не в майстерні.

Пуантилізм або крапковий малюнок - стиль в живописі, що належить до постімпресіонізму. Розквіт припадає на період між 1889 та 1910 роками.

Фактура - це характер поверхні: гладкість, шорсткість, рельєфність.

Використані джерела

1. Бєлєнька Ганна Володимирівна, Новосельська Ірина (2020) Розвиток художньо - творчих здібностей дітей 5-го року життя: критерії та показники (5). с. - ISSN 978-80-555-1829-9.

2. Біла І.М. Б61 Психологія дитячої творчості. - К.: Фенікс, 2014. - с. – ISBN 978- 966-01-0550-8.

3. Возова О. Хто придумав мильні бульбашки // Стежка. - 2001. - №4.

4. Демчук М. Нетрадиційні техніки //Палітра падагога. - 2001. - №3. - с.22-25.

5. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В.О. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Бєлєнька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. Г.В. Бєлєнька; Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. - К.: Київ, ун-т ім. Б.Грінченка, 2020. - 440 с.

6. Методичні рекомендацій до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» /наук. ред. Г.В.Бєлєнька, О.А. Половіна, І.В. Кондратець ; авт. кол.: Г.В. Белєнька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна, К.І. Волинець та ін. - К.: ТОВ «АКМЕ ГРУП», 2021. - 568 с.

7. Нікітіна А. Нетрадиційні техніки малювання в дитячому садку. /Посібник для вихователів і зацікавлених батьків/. - СПб.: КАРО, 2008. - 96с.

8. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: не відтворювати, а творити //Вихователь - методист дошкільного закладу. - 2019. - №1. - с. 15-22.

9. Скрипка Н. Використання новітніх технологій в зображувальній діяльності //Бібліотечка вихователя. - 2005. - №5 - 6. - с. 49-51.

10. Українська Вікіпедія [Електронний ресурс]. - Режим доступу:http://uk.wikipedia.org/wiki.

11. Шульга Л. Барвиста радість (Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях із малювання). - Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2007. -280с.